RHYBUDD O GYFARFOD

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Jonathan Cawley
Prif Weithredwr
Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Penrhyndeudraeth
Gwynedd LL48 6LF
Ffôn: (01766) 770274
E.bost: parc@eryri.llyw.cymru

Cyfarfod:	Pwyllgor Safonau
Dyddiad:	Dydd Gwener 19 Medi 2025
Amser:	2.00 y.p.
Man Cyfarfod:	Swyddfa’r Parc Cenedlaethol, Penrhyndeudraeth a thrwy Zoom

Gofynnir i'r Aelodau ymuno â'r cyfarfod 15 munud cyn yr amser cychwyn dynodedig

Y Cynghorwyr :
Elfed Roberts, Nia Owen;

Naomi Luhde-Thompson.

Aelodau Annibynnol
Mr. Mark Jones, Mr. Robert Gwilym Lewis.

R H A G L E N
Pwyllgor Safonau

		Rhif Tudalen
1.	**Cadeirydd** Ethol Cadeirydd i'r Pwyllgor Safonau	
2.	**Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd**	
3.	**Datgan Budd** Derbyn unrhyw ddatganiadau o fudd gan aelodau neu swyddogion mewn perthynas ag unrhyw eitem fusnes.	
4.	**Cofnodion** Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid arwyddo cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 11 Ebrill 2025 fel rhai cywir (copi yma) a derbyn y materion sy'n codi, er gwybodaeth.	3 - 5
5.	**Enwebu aelodau ar gyfer y Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl** Cyflwyno adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol. (Copi yma)	6
6.	**Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer Cymru** Cyflwyno adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol. (Copi yma)	7
7.	**Caniatáu Goddefebau** Cyflwyno adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol. (Copi yma)	8 - 12
8.	**Adroddiad Monitro Cwynion** Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer. (Copi yma)	13 - 15
9.	**Fforwm Cadeiryddion y Pwyllgorau Safonau – Dydd Llun 23 Mehefin 2025** Derbyn cofnodion y cyfarfod, er gwybodaeth.	16 - 29

COFNODION
PWYLLGOR SAFONAU
DYDD GWENER 11 EBRILL 2025
Swyddfa'r Parc Cenedlaethol

YN BRESENNOL:

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd
Cynghorwyr Elfed Powell Roberts, Edgar Wyn Owen *(ex officio)*;

Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cynghorydd Nia Owen;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Aelodau Annibynnol
Mr. Martin J. Hughes, Mr. Mark Jones;

Swyddogion
Iwan Jones, Eifion Jones.

Cyhoeddodd y Dirprwy Brif Weithredwr y byddai'r cyfarfod yn cael ei recordio i gynorthwyo gwirio'r cofnodion.

1. **Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd**

   Esboniodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod yn rhaid ethol Cadeirydd i'r Pwyllgor Safonau yn dilyn ymddeoliad y cyn-gadeirydd, Mrs Sharon Warnes.

   Enwebwyd ac *etholwyd* Mr Martin Hughes yn Gadeirydd.

   Yn dilyn, gan fod yr Is-gadeirydd nawr wedi ei benodi yn Gadeirydd y Pwyllgor roedd angen ethol Is-gadeirydd

   Enwebwyd ac *etholwyd* Mr Mark Jones yn Is-gadeirydd.

2. **Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd**

   Nodwyd: gan ein bod heb benodi eto i'r swydd wag ar gyfer Aelod Annibynnol bod Ms Naomi Luhde-Thompson wedi cael ei gofyn i beidio â mynychu'r cyfarfod i sicrhau'r cydbwysedd angenrheidiol o aelodau.

3. **Datgan Budd**

   Ni chafwyd datganiad o ddiddordeb yn unrhyw eitem gan aelod na swyddog.

4. **Cofnodion**

   Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 20 Medi 2024.

Mabwysiadwyd y cofnodion, ac arwyddodd y Cadeirydd hwy fel rhai cywir.

<u>Materion yn codi o'r cofnodion:</u>

- Croesawodd y Dirprwy Brif Weithredwr (DBW) y Cynghorydd Nia Owen i'w chyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor Safonau;
- Adroddodd y DBW fod cyfweliadau wedi'u cynnal i benodi Aelod Annibynnol newydd i'r Pwyllgor yn dilyn ymddeoliad Mrs Sharon Warnes; bod person wedi'i enwebu yn dilyn y cyfweliadau hynny, ac y byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod yn argymell ei benodi i'r swydd;
- Adroddodd ei fod wedi methu mynychu Pwyllgor y Fforwm Safonau Cenedlaethol a oedd wedi'i gynnal ym mis Ionawr;
- Adroddodd fod eitem wedi codi mewn Pwyllgor Cynllunio diweddar lle defnyddiodd Aelodau o Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy ollyngiad cyffredinol a ganiatawyd iddynt gan y Pwyllgor Safonau yng nghyfarfod 20 Medi 2024 i gymryd rhan yn y trafodaethau a'r penderfyniad. Methwyd â hysbysu'r Aelodau Annibynnol cyn y cyfarfod y byddai'r aelodau yn defnyddio'r gollyngiad ond addawodd y byddai recordiad o'r cyfarfod yn cael ei anfon at yr Aelodau Annibynnol. Adroddodd y Cynghorydd Nia Owen ei bod wedi elwa o gael y gollyngiad a'i bod yn falch ei bod wedi gallu cyfrannu at y drafodaeth.

5. **Adroddiad Blynyddol i Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol yr Awdurdod**

Adroddwyd: y materion y mae'n rhaid eu hadrodd i'r Awdurdod a'r cynnig drafft o'r materion a fyddai'n cael eu cyflwyno.

Trafodwyd:

1. Mewn ymateb i gwestiwn a oedd yn gofyn ai mewn ymgynghoriad gyda'r Cadeirydd yn unig y paratoid yr adroddiad esboniodd y DBW fod y cyfarfod presennol yn gyfle i'r holl bwyllgor drafod yr adroddiad ac i gynnig gwelliannau iddo, gan ei fod mewn ffurf ddrafft yn unig ar y pryd.
2. Bod yr adroddiad drafft yn nodi "na fu unrhyw achosion yn ystod y flwyddyn lle mae gweithdrefn Datrysiad Lleol yr Awdurdod wedi'i rhoi ar waith", ond bod cofnodion cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau (20.09.24) yn nodi, "nad oedd gan yr Awdurdod Weithdrefn Datrys Lleol". Esboniodd y DPW eu bod yn sôn am ddau beth gwahanol: bod y cofnodion yn sôn am gwynion cyffredinol a wneid i'r Awdurdod a bod yr adroddiad yn sôn am anghydfodau mân rhwng Aelodau â'i gilydd. Cydnabu fod y derminoleg yn debyg ac felly'n ddryslyd ac addawodd ddiwygio'r adroddiad i'w wneud yn eglurach.

Argymhellwyd:–

1. Trafod cynnwys yr adroddiad.
2. Cytuno ar gynnwys yr Adroddiad Blynyddol i'w gyflwyno i'r Awdurdod fel y nodir yn Adran 4 uchod yn amodol ar unrhyw ychwanegiadau/diwygiadau y gallai'r Pwyllgor Safonau ddymuno eu gwneud iddo.

Penderfynwyd: **derbyn** yr Argymhelliad

6. **Datganiadau o Fuddiannau Aelodau**

Nodwyd:

- nad oedd Datganiad o Fuddiannau'r cyn-aelod June Jones ar y Wefan, ond

esboniwyd bod ei manylion wedi eu tynnu oddi ar y Wefan am nad oedd yn Aelod bellach;

- mai am y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2025 oedd y datganiadau o ddiddordeb a gyflwynwyd i'r Pwyllgor ac nid rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024 fel roedd y rhaglen yn dweud;
- bod dyddiad gollyngiad gan y Pwyllgor Safonau yn anghywir ar un ffurflen a bod angen sicrhau bod yr holl ffurflenni'n gyfoes a'r ffurflenni cywir yn cael eu defnyddio.

7. **Pwyllgor y Fforwm Safonau Cenedlaethol – Dydd Llun 27 Ionawr 2025**

Adroddodd y Cadeirydd:

- ei fod wedi derbyn cofnodion Pwyllgor y Fforwm Safonau Cenedlaethol yn ddiweddar a'u bod wedi eu dosbarthu i aelodau'r Pwyllgor Safonau bellach;
- fod y cyfarfod wedi trafod llawer o faterion, a'i fod wedi bod yn gyfarfod buddiol.

Daeth y cyfarfod i ben am 14:40

EITEM RHIF 5

CYFARFOD	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD	19 Medi 2025
TEITL	**ENWEBU AELODAU AR GYFER Y PANEL APELIADAU GRADDIO STATWS SENGL**
ADRODDIAD GAN	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol
DIBEN	Penodi tri aelod a dau aelod wrth gefn ar y Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl

CEFNDIR

Ar 15 Mehefin 2011 mabwysiadodd yr Awdurdod Gynllun dirprwyo diwygiedig a oedd yn cynnwys newidiadau i gylch gorchwyl y Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl. Mae'r trefniadau diwygiedig yn darparu y dylai aelodaeth gynnwys tri aelod ynghyd â dau aelod aelod wrth gefn / eilyddion, pob un i'w tynnu o aelodau'r Pwyllgor Safonau a'u dewis ganddynt. Mae'r cylch gorchwyl hefyd yn darparu, wrth benodi aelodau ar y Panel, y bydd y Pwyllgor Safonau yn ystyried yr angen am gynrychiolaeth briodol o ran rhywedd.

Rôl y Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl yw ystyried apeliadau o benderfyniad y panel gwerthuso swyddi sydd fel arfer yn cael ei gynnal yn fewnol ar lefel swyddogion. Mae galw cyfarfod o'r Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl yn ddigwyddiad anaml iawn. Yn hanesyddol, tra bod yr Awdurdod yn ymgymryd â'r broses o werthuso swyddi, mae'n wir dweud bod y Panel hwn yn weithredol bryd hynny. Fodd bynnag, mae angen panel o'r fath o hyd gan y gallai aelod o staff gyflwyno apêl ar unrhyw adeg sy'n anghytuno â phenderfyniad y panel gwerthuso swyddi.

Pan ystyriodd y Pwyllgor Safonau y mater hwn ddiwethaf ar 20 Medi 2024 fe benderfynodd benodi Mr. Martin J. Hughes, Mr Mark Jones, a'r Cynghorydd Elfed Roberts yn Aelodau o'r Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl a phenodi'r Cynghorydd Nia Owen a Ms Naomi Luhde-Thompson yn aelodau eilyddol/dirprwyol. Mae angen i'r Pwyllgor Safonau ystyried aelodaeth y Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl yn flynyddol yn dilyn CCB yr Awdurdod.

GOBLYGIADAU ADNODDAU

Dim

ARGYMHELLIAD

Penodi tri aelod a dau aelod wrth gefn / eilydd o aelodaeth y Pwyllgor Safonau i eistedd fel aelodau o'r Panel Apeliadau Graddio Statws Sengl.

RHIF EITEM 6

CYFARFOD	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD	19 Medi 2025
TEITL	Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer Cymru
ADRODDIAD GAN	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol
PWRPAS	Cynghori'r Pwyllgor ar ddatblygiadau sy'n berthnasol i’r Awdurdod hwn

CEFNDIR

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon.

Mae'r adroddiad llawn i'w weld ar wefan yr Ombwdsmon (www.ombwdsmon.cymru) o dan Gyhoeddiadau ac yna Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon.

Fel arfer, lleiafrif bach iawn o gyfanswm y cwynion a dderbyniwyd gan yr Ombwdsmon sy'n ymwneud â'r Parciau Cenedlaethol ac rwy'n falch o adrodd nad yw'r sefyllfa'n newid ar gyfer 2024/25.

Yn ystod y cyfnod hwn, roedd nifer y cwynion a gyfeiriwyd at yr Ombwdsmon mewn perthynas â Pharciau Cenedlaethol yn un ar gyfer 2024-25 fel yn 2023-24, er gwaethaf y ffaith bod nifer y cwynion wedi cynyddu'n gyffredinol. Yn yr achos hwn, nid oedd y gŵyn yn ymwneud ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, ond yn hytrach gyda Phwyllgor Safonau Cyngor Sir Ceredigion, a ystyriodd yr achos ar ran Powys, yn penderfynu ei bod yn briodol ceryddu'r Cynghorydd. Gan fod y mater yn ymwneud â chŵyn bod Cynghorydd o Gyngor Sir Powys ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog wedi anfon e-bost amhriodol at Swyddog o'r Awdurdod i gwyno am gynnwys post personol ar Facebook ac wedi copïo uwch gydweithwyr i'r e-bost hwnnw, efallai y bydd materion posibl yn codi o'r mater hwn yn gyffredinol y gallai'r Pwyllgor Safonau fod eisiau eu trafod.

GOBLYGIADAU ADNODDAU

Dim

ARGYMHELLIAD

1. Nodi cynnwys yr adroddiad.

EITEM RHIF 7

CYFARFOD	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD	19 Medi 2025
TEITL	Caniatáu Goddefebau
ADRODDIAD GAN	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol
PWRPAS	Caniatáu Goddefebau i Aelodau Cyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

CEFNDIR

Mae'r Pwyllgor Safonau wedi caniatáu goddefebau ar sawl achlysur yn flaenorol. Ar yr 20fed o Fedi 2024, penderfynodd y Pwyllgor Safonau ganiatáu goddefeb ar gyfer Aelodau a benodwyd gan Gyngor Gwynedd i'w galluogi i gymryd rhan lawn yn y broses o benderfynu ar faterion yn ymwneud â Chyngor Gwynedd am gyfnod hyd at 31ain o Ragfyr 2025 oni bai y caiff ei ymestyn ymhellach trwy benderfyniad y Pwyllgor hwn cyn 31ain o Ragfyr 2025. Penderfynodd y Pwyllgor Safonau hefyd ganiatáu goddefeb i Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy i'w galluogi i gymryd rhan lawn wrth benderfynu ar faterion yn ymwneud â Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy am gyfnod hyd at 31ain o Ragfyr 2025 oni bai ei fod yn cael ei ymestyn ymhellach trwy benderfyniad y Pwyllgor hwn cyn 31ain o Ragfyr 2025. Gan fod y cyfnod hwn i fod i ddod i ben cyn i'r Pwyllgor Safonau gyfarfod nesaf, mae'n bryd ystyried y mater ymhellach.

Cyn caniatáu'r goddefebau y cyfeiriwyd atynt uchod a chyn rhoi caniatâd arbennig, achosodd mabwysiadu'r Côd Ymddygiad newydd anawsterau o ran cworwm ar yr Awdurdod a'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad a hefyd oherwydd colli gwybodaeth leol gan fod yn rhaid i aelodau ymneilltuo o'r cyfarfod. O dan y Côd Ymddygiad blaenorol roedd yr aelodau wedi cael cymryd rhan yn y drafodaeth ac yn aml wedi bod yn ffynhonnell werthfawr o wybodaeth ar wahanol agweddau o geisiadau o'r fath.

Pan ystyriodd y Pwyllgor Safonau y mater hwn ddiwethaf, roedd wedi rhoi sylw i Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Goddefebau) (Cymru) 2001 fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Goddefebau a Chyfeirio) (Cymru) (Diwygio) 2016 sy'n caniatáu i Bwyllgor Safonau'r Awdurdod hwn ganiatáu goddefeb lle:

"2(a) bod gan ddim llai na hanner aelodau'r awdurdod perthnasol neu bwyllgor o'r awdurdod (yn ôl fel y digwydd) y mae'r busnes i'w ystyried ganddo fuddiant sy'n ymwneud â'r busnes hwnnw;
(b) bod gan ddim llai na hanner aelodau gweithrediaeth arweinydd a chabinet yr awdurdod perthnasol y mae'r busnes i'w ystyried ganddo fuddiant sy'n ymwneud â'r busnes hwnnw a bod naill ai paragraff (d) neu (e) hefyd yn gymwys;

(c) yn achos cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol, byddai anallu'r aelod i gymryd rhan yn tarfu ar gydbwysedd gwleidyddol yr awdurdod perthnasol neu bwyllgor yr awdurdod y mae'r busnes i'w ystyried ganddo i'r graddau hynny fel bod byddai'r canlyniad yn debygol o gael ei effeithio;
(d) os yw natur buddiant yr aelod yn golygu na fyddai cyfranogiad yr aelod yn y busnes y mae'r buddiant yn ymwneud ag ef yn niweidio hyder y cyhoedd yn y modd y mae busnes yr awdurdod perthnasol yn cael ei gynnal;
(e) bod y buddiant yn gyffredin i'r aelod a chyfran sylweddol o'r cyhoedd;
(f) bod cyfranogiad yr aelod yn y busnes y mae'r buddiant yn ymwneud ag ef wedi'i gyfiawnhau gan rôl neu arbenigedd penodol yr aelod;
(g) bod y busnes y mae'r buddiant yn ymwneud ag ef i'w ystyried gan bwyllgor trosolygu a chraffu o'r awdurdod perthnasol ac nad yw buddiant yr aelod yn fuddiant ariannol;
(h) bod y busnes sydd i'w ystyried yn ymwneud â chyllid neu eiddo sefydliad gwirfoddol y mae'r aelod yn aelod o'i bwyllgor neu ei fwrdd rheoli ac eithrio fel cynrychiolydd yr awdurdod perthnasol ac nad oes gan yr aelod fuddiant arall yn y busnes hwnnw ar yr amod na fydd unrhyw oddefeb yn ymestyn i gymryd rhan mewn unrhyw bleidlais mewn perthynas â'r busnes hwnnw; neu
(i) os yw'n ymddangos i'r pwyllgor ei bod er budd trigolion ardal yr awdurdod perthnasol y dylid dileu'r anabledd ar yr amod bod hysbysiad ysgrifenedig o grant y goddefeb yn cael ei roi i Gynulliad Cenedlaethol Cymru o fewn saith diwrnod yn y cyfryw fodd ag a bennir ganddo.
(j) ei bod yn ymddangos i'r pwyllgor fel arall ei bod yn briodol caniatáu goddefeb.

3 (1) Rhaid i oddefeb a roddir gan bwyllgor safonau awdurdod perthnasol o dan adran 81(4) o'r Ddeddf ar y seiliau a nodir yn rheoliad 2(j) ac sy'n parhau mewn effaith, gael ei hadolygu gan y pwyllgor safonau unwaith bob cyfnod o 12 mis o'r dyddiad y rhoddir y goddefeb gyntaf.
(2) Wrth gynnal adolygiad o dan baragraff (1) rhaid i'r pwyllgor safonau benderfynu a ddylai'r goddefeb barhau i gael effaith."

Roedd yn fodlon bod paragraff (a) a (d) uchod yn rhoi cyfiawnhad digonol dros ganiatáu goddefeb i aelodau a benodwyd gan Gyngor Gwynedd i gymryd rhan lawn yn y broses o benderfynu ar faterion yn ymwneud â Chyngor Gwynedd.

Mewn perthynas â'r aelodau hynny a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, canfuwyd eu bod mewn sefyllfa ychydig yn wahanol gan nad oes unrhyw faterion yn ymwneud â chworwm yn gyffredinol. Canfu fodd bynnag fod paragraff (d) uchod yr un mor berthnasol i'r aelodau a benodwyd gan Gyngor Gwynedd ac aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy ac ar y sail honno rhoddodd oddefeb i aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy i gymryd rhan lawn yn y penderfyniad ar faterion yn ymwneud â Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.

Gellir cadarnhau bod y goddefebau a ganiatawyd yn flaenorol gan y Pwyllgor Safonau wedi gweithio'n dda yn ymarferol gyda'r Awdurdod a'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad yn arbennig yn elwa o'r un peth mewn perthynas â sicrhau cworwm a dim colli gwybodaeth leol wrth benderfynu ar geisiadau. Yn ystod gweithrediad goddefeb blaenorol rhwng 2010 a 2012 bu ceisiadau cynllunio a oedd yn arbennig o ddadleuol. Roedd un enghraifft yn ymwneud â chais am dai gwarchod yn ardal Llan Ffestiniog ar dir ym mherchnogaeth Cyngor Gwynedd. Cymerodd aelodau Cyngor Gwynedd ran lawn yn y trafodion. Argymhelliad y swyddogion oedd caniatáu. Roedd gwrthwynebiadau lleol cryf i'r cynllun arfaethedig a derbyniais ohebiaeth gan aelodau'r cyhoedd yn lleisio pryder bod aelodau Cyngor Gwynedd yn cael cymryd rhan yn y mater. Fodd bynnag, ar yr achlysur hwnnw, yn

dilyn ymweliad safle, penderfyniad y pwyllgor Cynllunio a Mynediad oedd gwrthod y cais. Roedd y penderfyniad hwn yn destun apêl na fu'n llwyddiannus ac felly rhyddhawyd barn yr aelodau.

Roedd cais cynllunio dadleuol arall yn ymwneud â chais gan Gyngor Gwynedd am ysgol ardal newydd. Unwaith eto roedd argymhelliad swyddogion i'w gymeradwyo ac unwaith eto roedd gwrthwynebiad lleol cryf i'r cynllun. Roedd rhan o'r gwrthwynebiad hwnnw yn canolbwyntio ar y ffaith y byddai aelodau Cyngor Gwynedd yn cael cymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau . Mynegwyd pryderon bod rhai o'r aelodau hynny wedi pleidleisio ar y mater fel rhan o gymeradwyaeth Cyngor Gwynedd i'w strategaeth. Roeddwn o’r farn nad oedd unrhyw benderfyniad wedi’i wneud gan Gyngor Gwynedd ar y cais cynllunio ei hun gan mai’r Awdurdod hwn yw’r Awdurdod Cynllunio ar gyfer yr ardal. Roedd y cais i benderfynu ar rinweddau cynllunio'r cais ac roedd y drafodaeth yn y pwyllgor yn dilyn yn fras i rinweddau cynllunio'r cais ac eithrio siaradwr cyhoeddus ar ran yr Ymgeisydd a gyfeiriodd at faterion heb fod yn rhai cynllunio. Ar yr achlysur hwn penderfynodd yr aelodau ddilyn argymhelliad y swyddog a rhoddwyd caniatâd cynllunio. Pleidleisiodd mwyafrif aelodau Cyngor Gwynedd o blaid y cais ond roedd ymataliadau hefyd a phleidleisiodd rhai yn erbyn y cais hefyd. Hyd yn oed petai holl aelodau Cyngor Gwynedd wedi datgan a thynnu’n ôl o’r cyfarfod, ar y dybiaeth na fyddai’r aelodau â phleidlais sydd ar ôl wedi pleidleisio’n wahanol, byddai’r cais yn dal wedi bod yn llwyddiannus er ar fwyafrif llai i lawr o fwyafrif o 9 o blaid a 4 yn erbyn i 5 o blaid gyda 2 yn erbyn.

Er bod pryder diamheuol mewn perthynas â'r cais hwn ni welais unrhyw dystiolaeth o afreoleidd-dra gan aelodau Cyngor Gwynedd. Mae ceisiadau o'r fath yn eu hanfod yn geisiadau dadleuol ar y cyfan gydag ystod eang o safbwyntiau ond y penderfyniad terfynol oedd un i ganiatáu yn unol ag argymhelliad swyddogion.

Ym mis Medi 2018 ymdriniodd y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad â mater dadleuol arall sef y cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer ffordd liniaru Llanbedr. Yn y mater hwn datganodd aelodau Cyngor Gwynedd ddiddordeb ond yn dibynnu ar y goddefeb a ganiatawyd gan y Pwyllgor Safonau a chymerwyd rhan lawn wrth benderfynu ar y cais.

Derbyniwyd cwyn wedyn yn honni bod aelodau a benodwyd gan Gyngor Gwynedd wedi torri Côd Ymddygiad yr Aelodau wrth iddynt ystyried y cais cynllunio.

Mynegodd yr achwynydd bryderon bod aelodau a benodwyd gan Gyngor Gwynedd a oedd yn bresennol yn y cyfarfod, er eu bod wedi llofnodi datganiadau o ddiddordeb, yn cael cymryd rhan lawn yn y broses benderfynu a arweiniodd at roi caniatâd cynllunio i’r cais.

Ni chadarnhawyd y gŵyn gan fod y Pwyllgor Safonau, yn eu cyfarfod ar y 7fed o Orffennaf 2017, wedi caniatáu goddefeb cyffredinol i Aelodau a benodwyd gan Gyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy mewn amgylchiadau o'r fath, er mwyn galluogi'r Awdurdod i barhau i gynnal ei fusnes yn effeithiol. Rhoddwyd eglurhad llawn i'r achwynydd. Cyfeiriodd yr achwynydd y mater at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, a chyfeiriodd hefyd at y ffaith mai dim ond 10 aelod allan o'r 18 posibl oedd yn bresennol yn y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ar y diwrnod.

Eglurodd yr Ombwdsmon i’r achwynydd sut roedd y gyfraith ynghylch caniatáu goddefebau yn gweithio, yn ogystal â’r niferoedd cworwm sy’n ofynnol yn ôl y gyfraith er mwyn i bwyllgor cynllunio fynd rhagddo. Roedd y ddau wedi cydymffurfio â gofynion cyfreithiol yn yr achos hwn. Felly, gwrthododd yr Ombwdsmon ymchwilio i’r mater ymhellach ar y sail ei fod yn benderfyniad a wnaethpwyd yn briodol y mae gan gorff cyhoeddus hawl i’w wneud.

Unwaith eto bu'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad yn ystyried Ffordd Liniaru Llanbedr ond y tro hwn nid oedd unrhyw gwynion ynghylch y defnydd o'r caniatâd arbennig gan aelodau Cyngor Gwynedd.

Roedd un cais cynllunio pellach yn ystod 2021 pan ddefnyddiwyd y goddefeb. Roedd y cais yn un cynhennus i ddymchwel cyn adeilad ysgol ac i godi 5 uned byw â chymorth yn Nolgellau. Y tro hwn penderfynodd y pwyllgor yn groes i argymhelliad swyddogion i wrthod caniatâd ar y sail y byddai'r datblygiad yn arwain at golli adeilad traddodiadol ac yn cael effaith negyddol ar amgylchedd hanesyddol ehangach Dolgellau. Rhoddwyd ail reswm hefyd sef nad oedd digon o wybodaeth wedi ei gyflwyno mewn perthynas â'r angen am y bwriad er mwyn i'r awdurdod cynllunio lleol wneud penderfyniad gwybodus ar effaith y datblygiad.

Yn ystod y 12 mis diwethaf, defnyddiwyd y gollyngiad unwaith mewn perthynas â chais cynllunio ar gyfer Pont y Soldiwr ym Metws y Coed. Gwrandawodd y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ar y cais ar y 5ed o Fawrth 2025. Fel yr adroddwyd yn flaenorol i'r Pwyllgor Safonau ar yr achlysur hwn, er nad oedd yn bosibl hysbysu'r aelodau mewn digon o amser i'w galluogi i fynychu'r Pwyllgor Cynllunio yn bersonol, rhoddwyd hysbysiad wedi hynny fel y gallai'r aelodau edrych drwy'r recordiad o'r un peth i asesu sut roedd y gollyngiad yn gweithio'n ymarferol, a nododd y Cynghorydd Nia Owen ei bod wedi canfod bod rhoi'r gollyngiad yn ddefnyddiol.

Os yw'r Pwyllgor Safonau o blaid rhoi goddefeb pellach rhaid pwysleisio, fel o'r blaen, na fyddai caniatáu goddefebau gyda'r fath delerau yn atal gweithredu unrhyw ran arall o'r Cod Ymddygiad felly, er enghraifft, pe bai aelod yn penodi gan Gyngor Gwynedd hefyd yn berchennog tir cyfagos i dir y cais ym mherchnogaeth Cyngor Gwynedd, er bod ganddo/ganddi fantais o oddefeb ar ei aelodaeth gyda Gwynedd byddai'n dal i orfod datgan buddiant sy'n rhagfarnu. Y rheswm am hyn yw y byddai'r penderfyniad yn effeithio ar dir yn ardal yr Awdurdod y mae ganddo/ganddi fuddiant llesiannol ynddo a byddai aelod o'r cyhoedd sydd â gwybodaeth o'r ffeithiau perthnasol yn rhesymol yn ystyried bod y buddiant personol mor arwyddocaol fel ei fod yn debygol o ragfarnu ei farn ef/hi ynghylch o ran budd y cyhoedd.

Ar ôl ystyried y materion hyn, rwyf o'r farn y byddai er budd yr Awdurdod i ganiatáu goddefebau i'r ddau aelod a benodir gan Gyngor Gwynedd (Sail 2 (a) a (d)) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (Sail 2 (d)). am gyfnod penodol fel bod y Pwyllgor Safonau wedyn yn gallu ailymweld â'r mater ac asesu'r sefyllfa unwaith eto.

GOBLYGIADAU ADNODDAU
Dim

ARGYMHELLIAD

1. Caniatáu goddefeb i Aelodau a benodwyd gan Gyngor Gwynedd i'w galluogi i gymryd rhan lawn yn y broses o benderfynu ar faterion yn ymwneud â Chyngor Gwynedd am gyfnod hyd at 31ain o Ragfyr 2026 oni bai y caiff ei ymestyn ymhellach trwy benderfyniad y Pwyllgor hwn cyn 31ain o Ragfyr 2026.

2. Caniatáu goddefeb i Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy i'w galluogi i gymryd rhan lawn yn y broses o benderfynu ar faterion sy'n ymwneud â Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy am gyfnod hyd at 31ain o Ragfyr 2026 oni bai y caiff ei ymestyn ymhellach drwy benderfyniad y Pwyllgor hwn cyn 31ain o Ragfyr 2026.

PAPURAU CEFNDIR

Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Goddefebau) (Cymru) 2001

Rheoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Goddefebau ac Atgyfeirio) (Cymru) (Diwygio) 2016

EITEM RHIF 8

CYFARFOD	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD	19 Medi 2025
TEITL	Adroddiad Monitro Cwynion
ADRODDIAD GAN	Pennaeth Gweinyddiaeth a Gofal Cwsmer
PWRPAS	I adrodd ar y cwynion ysgrifenedig a dderbyniwyd gan yr Awdurdod

1.0. CEFNDIR

1.1. Mae pob cwyn ffurfiol yn cael ei chofrestru a'i monitro'n ganolog, fel rhan o'n hymrwymiad parhaus i sicrhau gofal cwsmeriaid rhagorol yn ein darpariaeth gwasanaeth. Derbyniodd yr Awdurdod 16 o gwynion ffurfiol yn ymwneud yn uniongyrchol â'r Awdurdod yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25.

1.2. O'r 16 cwyn a dderbyniwyd, roedd 10 yn ymwneud â'r gwasanaeth cynllunio, derbyniwyd 2 gŵyn am Blas Tan y Bwlch, 1 gŵyn ynghylch y gwasanaeth eiddo, 1 ynghylch y gwasanaeth coedwigoedd, 1 gŵyn ynghylch defnyddio'r enw Eryri, ac 1 gŵyn ynghylch cyngor i gerddwyr ar ein gwefan.

1.3. Ymchwiliwyd yn drylwyr i bob cwyn, a derbyniwyd ymateb i bob un o fewn y targed o 15 diwrnod gwaith. O'r cwynion a ymchwiliwyd iddynt, cadarnhawyd neu fe rhannol-gadarnhawyd 8. Ni chyfeiriwyd unrhyw gwynion at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru i'w hymchwilio.

1.5. Lle mae safon gwasanaeth yr Awdurdod wedi methu, rydym wedi ymddiheuro'n briodol ac wedi cymryd camau i fynd i'r afael â'r problemau ar unwaith.

1.6. O'r cwynion ffurfiol ynghylch y gwasanaeth cynllunio, roedd 3 yn ymwneud â thorri'r Ddeddf Diogelu Data. Er i bob ymchwiliad ddod i'r casgliad nad oedd unrhyw dor-rheolaeth o'r ddeddf diogelu data wedi digwydd, ni chafodd enwau a/neu gyfeiriadau e-bost eu trin yn gywir. Mae hyn yn atgyfnerthu pwysigrwydd polisi'r Awdurdod o hyfforddiant ar-lein blynyddol gorfodol i staff ynghylch Diogelu Data. Yn dilyn y cwynion hyn a materion eraill sydd wedi codi yn ystod y flwyddyn, mae mesurau eraill yn cael eu datblygu ar hyn o bryd i gynorthwyo staff cynllunio ymhellach i drin data personol yn gywir.

2.0. ARGYMHELLIAD

2.1. Bod y Pwyllgor yn nodi cynnwys yr adroddiad

ATODIAD 1

Crynodeb o Gwynion a Gadarnhawyd neu a Gadarnhawyd yn Rhannol

PLAS TAN Y BWLCH

2 x Cwynion am aros ym Mhlas Tan y Bwlch (Mehefin 2024)

Derbyniwyd dwy gŵyn ar wahân ynghylch arosiadau gwely a brecwast ym Mhlas Tan y Bwlch. Roedd y cwynion yn ymwneud â diffyg cyfleusterau a chyflwr yr ystafelloedd.

Cafodd y ddau achwynydd ymddiheuriadau ac ad-daliad rhannol am eu harhosiad.

EIDDO

Diffyg Cynnal a Chadw ar Lwybr Mawddach yn arwain at lifogydd ar dir amaethyddol (Medi 2024)

Roedd y gŵyn yn ymwneud â chwlfer wedi'i blocio / wedi methu a oedd wedi arwain at lifogydd ar dir yr achwynydd. Ni lwyddodd cyfarfod cychwynnol a chamau y cytunwyd arnynt i ddatrys y broblem, a arweiniodd at anghytundeb ynghylch yr achos ac felly'r camau unioni oedd eu hangen i ddatrys y sefyllfa. Bu oedi oherwydd bod angen i gontractwr arbenigol arolygu'r safle. Yn y cyfamser, gwnaeth yr achwynydd waith diawdurdod i geisio datrys y sefyllfa ei hun, a arweiniodd at orfod i Bennaeth Eiddo ofyn am gyngor cyfreithiol ar y sefyllfa. Arweiniodd hyn at oedi pellach.

Canfu'r ymchwiliad i'r gŵyn fod diffyg cyfathrebu ar y ddwy ochr, ac roedd hyn wedi bod yn mynd ymlaen ers 18 mis. Ymddiheurwyd i'r achwynydd am y diffyg ymateb amserol i ohebiaeth ac am y diffyg gweithredu amserol wrth sicrhau caniatâd perthnasol a chontractwyr i ddatrys y sefyllfa gan y Pennaeth Eiddo. Rhoddwyd cynllun gweithredu ar waith i ddatrys y sefyllfa cyn gynted â phosibl.

CYNLLUNIO

3 x Cwynion ynghylch torri Deddf Diogelu Data (Gorffennaf ac Awst 2024)

Roedd y gŵyn gyntaf yn ymwneud â chyhoeddi gohebiaeth ar wefan yr Awdurdod a oedd yn cynnwys enw a chyfeiriad e-bost gwrthwynebydd i gais cynllunio. Roedd yr ail gŵyn (gan 2 berson ar wahân) yn ymwneud ag e-bost grŵp a anfonwyd at wrthwynebwyr i gais cynllunio yn eu hysbysu am ymgynghoriad newydd ar y cais. Ni chafodd y derbynwyr eu hychwanegu fel copi dall i'r e-bost gan wneud eu cyfeiriadau e-bost yn weladwy i bob derbynnydd arall.

Daeth y ddau ymchwiliad a gynhaliwyd gan y Swyddog Diogelu Data i'r casgliad nad oedd unrhyw dorri diogelwch data wedi digwydd, gan fod manylion gwrthwynebwyr yn gyhoeddus o fewn y broses gynllunio ac ar gael i'w gweld yn y swyddfa. Fodd bynnag, yn y gŵyn gyntaf, ni ddylai'r ohebiaeth fod wedi cael ei chyhoeddi ar wefan yr Awdurdod (cafodd ei thynnu i lawr ar unwaith); ac o ran yr ail gŵyn, ni ddylai negeseuon e-bost grŵp gael eu hanfon yn y fath fodd. Derbyniodd pob un o'r 3 achwynydd ymddiheuriad am ein methiannau yn hyn o beth.

Cwyn ynghylch trin a phrosesu cais cynllunio nad oedd wedi derbyn penderfyniad ar ôl 14 mis (Awst 2024)

Derbyniwyd cwyn gan asiant cynllunio a oedd wedi cyflwyno cais cynllunio gan ddeiliad tŷ ym mis Mai 2023. Gan fod y cais hwn o fewn Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Afon Ddyfrdwy, roedd Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cadarnhau bod angen i'r Awdurdod ystyried a oedd y datblygiad yn debygol o gael effaith sylweddol ar yr ACA o ran ychwanegu ffosffad at yr afon.

Mae hwn yn faes arbenigol iawn nad oedd wedi'i gwmpasu gan Ecolegydd yr Awdurdod, ac sydd â nifer fach iawn o ymgynghorwyr allanol ar gael i ymgymryd â'r gwaith. Ni wnaeth y cwmni a gomisiynwyd i wneud y gwaith ddarparu adroddiad cyflawn mewn modd amserol a cheisiodd Swyddog Cynllunio gael eglurder ar y sefyllfa, sawl gwaith. Roedd yr adroddiad pan y'i derbyniwyd yn annigonol, a arweiniodd at oedi pellach wrth brosesu'r cais.

Agwedd ychwanegol i'r gŵyn gan yr asiant cynllunio oedd yr anhawster a gafodd wrth geisio cysylltu â'r Swyddog Cynllunio dros y ffôn i drafod y mater yn ystod yr adeg hon.

Ymddiheurwyd yn llawn i'r achwynydd. Er mwyn mynd i'r afael â'r anawsterau o gael barn arbenigol yn y maes hwn ac osgoi problemau yn y dyfodol, mae Ecolegydd yr Awdurdod wedi ymgymryd â hyfforddiant ers hynny i'w galluogi i gyflawni'r gwaith hwn fel rhan o'i rôl.

Cwyn ynghylch yr oedi wrth brosesu cais cynllunio newid defnydd nad oedd wedi derbyn penderfyniad ar ôl 4 mis (Rhagfyr 2024)

Roedd yr oedi wrth brosesu'r cais hwn wedi digwydd oherwydd bod y Swyddog Cynllunio wedi mynd yn sâl cyn y gellid penderfynu ar y cais. Oherwydd problemau capasiti o fewn y gwasanaeth cynllunio, defnyddiwyd ymgynghorwyr allanol i ddelio â cheisiadau'r Swyddog. Fodd bynnag, oherwydd mai dim ond yn rhan-amser (2 ddiwrnod yr wythnos) yr oedd yr ymgynghorydd yn gweithio i'r Awdurdod, roedd yr ôl-groniad o achosion wedi cymryd peth amser i'w prosesu.

Rhoddwyd ymddiheuriad llawn i'r achwynwyr.

Fforwm Cadeiryddion y Pwyllgorau Safonau - Cymru

Dydd Llun, 23 Mehefin 2025 am 2pm, dros Teams

Nodiadau

1. **Nodiadau'r cyfarfod blaenorol - 27 Ionawr 2025.**

   Cadarnhawyd bod y camau gweithredu wedi'u cwblhau. Trafododd y Fforwm nodiadau 3(a) a 9 yn y cyfarfod heddiw - Gweler nodiadau 2 a 3 isod.

2. **Ymgysylltiad yn y dyfodol â Llywodraeth Cymru (LlC), Adran Polisi Llywodraeth Leol, Newid yn yr Hinsawdd a Materion Gwledig (eitem 3(a) o nodiadau'r cyfarfod blaenorol).**

   Cadarnhaodd JC ei bod hi a CT wedi cyfarfod â PL o Adran Bolisi Llywodraeth Cymru a argymhellodd y byddai'n well trefnu'r cyswllt â Chadeiryddion oedd yn fodlon cymryd rhan mewn sesiynau ymgynghori/adborth a drefnwyd gan ei Hadran hi drwy eu Swyddogion Monitro perthnasol.

3. **Cydnabyddiaeth Ariannol - y wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith ymgysylltu â Chomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru (eitem 9 o nodiadau'r cyfarfod blaenorol).**

   Cadarnhaodd CW ei fod wedi ysgrifennu at Brif Weithredwr y Comisiwn yn amlinellu ei rwystredigaeth gyda'r taliadau i Aelodau Cyfetholedig, h.y. nad yw'r cyfraddau wedi cynyddu ers tro byd ac anghysondeb yn y ffordd oedd y taliadau'n cael eu gwneud ar hyd a lled Cymru. Roedd y Prif Swyddog Gweithredol wedi cadarnhau y byddai'n falch o ddod i un o gyfarfodydd y Fforwm, er mae'n debyg na fyddai hynny yng nghyfarfod mis Mehefin 2025. Mae'n fwy tebygol y byddai'n dod i'r cyfarfod ar ôl hynny, er mwyn cael cadarnhad o raglen waith y Comisiwn gyda'i Chomisiynwyr, oedd yn cynnwys cyfrifoldebau oedd wedi'u trosglwyddo o Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol.

4. **Michelle Morris (MM), Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) - Y wybodaeth ddiweddaraf.**
   Rhoddodd MM y wybodaeth ddiweddaraf i'r Fforwm yn ymwneud â'r canlynol.

   a) Hysbysiad am gŵyn (nodyn 5c o'r cyfarfod blaenorol). Yn dilyn ymgynghori â budd-ddeiliaid, roedd Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, o 1 Ebrill 2025 wedi mynd yn ôl i hysbysu Aelodau

pan mae'r gŵyn yn cael ei derbyn yn hytrach nag yn hwyrach ymlaen yn y broses pan oedd asesiad wedi'i gynnal os oes achos i'w ateb.

b) Gwaith achos
   - Roedd llai o lwyth achosion ar gyfer cwynion cod ymddygiad na'r llynedd, er eu bod yn uchel, 315 achos, o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol.
   - Roedd 60% yn ymwneud â Chynghorau Tref a Chymuned (7% yn fwy na'r flwyddyn flaenorol) a 40% ag Awdurdodau Lleol. Diffyg cydraddoldeb a pharch oedd prif thema'r cwynion.
   - Ymchwiliodd yr Ombwdsmon i 49 o achosion yn ystod y flwyddyn flaenorol, ac roedd 15 ohonynt wedi cael eu cyfeirio at Bwyllgorau Safonau neu Banel Dyfarnu Cymru. Roedd hyn yn dal yn uchel er ei fod yn llai na 20 atgyfeiriad y flwyddyn flaenorol. Yn benodol, cafodd 85% o'r achosion o dorri'r cod eu cynnal, oedd yn ddangosydd cadarnhaol i'r Ombwdsmon h.y. roedd defnyddio'r prawf dau gam i ddangos bod achos i'w ateb yn gweithio'n effeithiol.
   - Roedd y flwyddyn flaenorol, 2024-2025 wedi bod yn un brysur i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, a bydd crynodeb yn cael ei gynnwys yn yr Adroddiad Blynyddol a'i gyhoeddi ddiwedd mis Gorffennaf 2025.

c) Protocol Penderfyniadau Lleol
   - Roedd yn bwysig iawn bod problemau lefel isel yn cael eu datrys yn lleol pan fo'n bosibl.
   - Roedd datrysiadau lleol yn golygu y byddai materion yn cael eu setlo'n gyflym, cyn i berthnasoedd gael eu heffeithio a chyn i sefyllfaoedd ddwysau'n ddiangen. Yna gallai'r Ombwdsmon ymdrin â'r achosion mwyaf difrifol, oedd yn ddefnydd llawer gwell o'u hadnoddau.
   - Roedd yr Ombwdsmon yn gweithio ar ddatblygu arfer da gydag Awdurdodau Lleol, yn cynnwys Swyddogion Monitro.

d) Ymatebion i gwestiynau/sylwadau gan y Cadeiryddion.
   - Roedd pryder ei bod yn cymryd llawer o amser i ystyried rhai achosion. Cydnabu MM fod rhai achosion wedi bod ar y gweill ers dros flwyddyn, oedd yn rhy hir, ac roedd yr Ombwdsmon yn gweithio i wella hyn. Y rhesymau am hyn oedd y nifer fawr o gwynion a dim digon o staff i'w prosesu. Nid oedd arian ar gyfer cefnogaeth ychwanegol er bod aelod o staff dros dro ac un aelod arall o staff wedi cael eu dyrannu i ymdrin â'r mater. Roedd swyddog penodol ar gyfer gwaith asesu yn canolbwyntio ar y maes hwn a'r gobaith oedd y byddai mwy o achosion yn cael eu datrys cyn pen 12 mis y flwyddyn nesaf.

- Er cysondeb, byddai'n well cael un dull o'r top i lawr ar gyfer model Gweithdrefn Datrys Leol, yn hytrach na'i adael i Bwyllgorau Safonau, oedd yn arwain yn anochel at weithdrefnau anghyson. Wrth ymateb, dywedodd MM nad oedd yn fater syml gan fod y materion hyn yn rhan o gyfansoddiad bob Cyngor. Y bwriad oedd cyhoeddi arfer gorau, yn hytrach na gosod gweithdrefn, gyda'r nod o gael cysondeb.
- Bydd MM yn parhau i geisio sicrhau bod Adroddiad Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn "hawdd a difyr" ei ddarllen. Bydd MM hefyd yn gwirio ac yn cadarnhau os yw'n bosibl dangos tueddiadau dros amser, sef gosod ffigurau'r flwyddyn gyfredol mewn cyd-destun e.e. 315 o gwynion cod ymddygiad o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol.
- Codwyd pwyntiau gan y Cadeiryddion am gwynion yn ymwneud â Chynghorau Tref a Chymuned; nid oedd yn glir faint oedd wedi cwblhau'r hyfforddiant Un Llais Cymru ac wedi llofnodi'r addewid cwrteisi a pharch, o gofio nifer y cwynion yn y sector hwn, oedd hi'n bryd adolygu'r hyfforddiant; roedd gormod o swyddi Clercod gwag a dim digon o ymgeiswyr yn sefyll etholiadau cynghorwyr Tref a Chymuned, a ddylai Llywodraeth Cymru ystyried uno cynghorau cymuned llai; pan fo sawl Cyngor yn penodi Clerc ar y cyd, sy'n gallu gadael bwlch mawr os byddant yn gadael, a allai'r Awdurdod Lleol gyflogi cronfa o Glercod i sicrhau trefniadau mwy cadarn; ac yn olaf, roedd adolygiad cymunedol ar y gweill mewn un ardal ble roedd Cyngor yn adolygu nifer a maint Cynghorau Tref a Chymuned. Cydnabuwyd bod hwn yn faes sensitif. Cafodd y Fforwm wybod am ymchwiliad Llywodraeth Cymru (Pwyllgor LGH) oedd i fod i adrodd yn ôl ar y maes hwn a Grŵp Tasg a Gorffen Iechyd Democrataidd Llywodraeth Cymru oedd yn canolbwyntio ar wella cyfranogiad ac amrywiaeth mewn Cynghorau Tref a Chymuned.

5. **Materion a godwyd drwy eithriad gan y Cadeiryddion**

Goddefebau, dulliau pwyllgorau unigol: (CD, Cadeirydd Pwyllgor Safonau Ceredigion).

a) **A yw'n ofynnol i gynghorwyr fod yn bresennol i gyflwyno eu cais; safbwyntiau ar hyd y goddefebau e.e. blynyddol/hyd y cyfnod yn y swydd; derbyn ceisiadau hwyr; unrhyw gyngor ysgrifenedig i gynghorwyr ar yr agweddau hyn; awdurdod dirprwyedig i'r Swyddog Monitro.**

b) **A oes canllawiau ysgrifenedig i aelodau pwyllgorau ar sut i wneud penderfyniadau e.e. beth i'w ystyried/ganiatáu e.e. pryd i ganiatáu pleidleisio neu beidio.**
   - Dywedodd JC fod gwahaniaethau rhwng y ffordd yr ymdrinnir â goddefebau yng Nghymru a Lloegr.
   - Dylid cyfeirio at Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 a81(4) am restr o oddefebau, llawer o benrhyddid - mae'n eang iawn.
   - Yng Nghymru, mae gweithdrefnau'n fater i gyfansoddiadau lleol, ac maen nhw'n gwahaniaethu. Cadarnhaodd y Cadeiryddion hyn e.e. mewn rhai achosion, mae'n orfodol i Aelod ymddangos gerbron Pwyllgor Safonau, ond nid mewn achosion eraill.
   - Rhoddir goddefebau am gyfnodau amrywiol e.e. blwyddyn ac maen nhw'n cael eu hadolygu, ond mewn achosion eraill, gallant bara mwy neu hyd yn oed un cyfarfod yn unig.
   - Mae'n bosibl gwneud penderfyniadau brys e.e. wrth ymgynghori â Chadeirydd y Pwyllgor Safonau, sy'n ei drafod â'r Swyddog Monitro.
   - Cynigiodd JH rannu'r ffurflen safonol a ddefnyddir yn ei Chyngor hi.

   Cam gweithredu - JH i ddosbarthu drwy CT.

6. **Achosion o ddiddordeb yn ddiweddar - Panel Dyfarnu Cymru ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn y 6 mis blaenorol – JC.**

   a. Gan gadw at ddiben y Fforwm fel rhwydwaith ddysgu, roedd y Cadeiryddion yn gwerthfawrogi'r cyfle i drafod sawl achos o ddiddordeb a dysgu o brofiadau traws sector.

   b. Ategodd y Cadeiryddion y sylwadau a wnaed yn y cyfarfod blaenorol am gymhlethdod a'r amser sydd ei angen i gynnal gwrandawiadau ymddygiad. Mae gan rai Cynghorau brotocol ysgrifenedig ffurfiol. **Cam gweithredu - CD i rannu ei dogfen friffio ar achosion ar gyfer Cadeiryddion Pwyllgorau Safonau. CT i'w rannu â'r Fforwm.**

   c). Mae'n bwysig bod Pwyllgorau Safonau'n glir am eu rhesymau dros wneud eu penderfyniad. Caniateir rhai apeliadau oherwydd nad yw'r penderfyniad wedi'i roi'n gywir, yn ysgrifenedig ac yn llawn. Roedd sleidiau cyflwyniad cyn Lywydd Panel Dyfarnu Cymru (a ddosbarthwyd gyda nodiadau'r cyfarfod blaenorol) o gymorth mawr.

   Cam gweithredu - CT i ail-ddosbarthu sleidiau Panel Dyfarnu Cymru.

   Cam gweithredu - JH i rannu ystyriaethau ei Phwyllgor wrth osod eu penderfyniadau i Wrandawiadau.

d). Mae’n bosibl y byddai rhai Cadeiryddion yn gwerthfawrogi dull “cyfaill” gyda Chadeiryddion sydd â phrofiad blaenorol o wrandawiadau.

e). I osgoi achos o wrthdaro buddiannau gan y Swyddog Monitro, gallant basio’r mater ymlaen at eu dirprwy, neu nid yw’n anarferol, fel arfer safonol, i Ddirprwy Swyddogion Monitro dderbyn cwyn i ddechrau i osgoi’r sefyllfa hon.

7. Cadeirydd y Fforwm

Fel y nodwyd yn y cyfarfod blaenorol, bydd CW yn parhau fel Cadeirydd hyd nes y bydd ei olynydd yn cael ei benodi yn y cyfarfod nesaf a drefnwyd ar gyfer 26 Ionawr 2026. Diolchwyd i CW am fod yn Gadeirydd cyntaf y Fforwm ers ei sefydlu. Mae ei ymroddiad a’i gefnogaeth wedi sicrhau bod y Fforwm wedi cael dechrau da drwy sefydlu ei hun fel y bwriadwyd, sef fforwm dysgu i Gadeiryddion rannu profiadau o’r sector cyfan a datblygu arfer gorau.

Cam gweithredu: JC a CT i hwyluso’r trefniadau ar gyfer penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Fforwm, gyda hynny’n dod i rym o 26 Ionawr 2026. Gofynnir i unrhyw un sydd â diddordeb yn y rolau gyflwyno ciplun 250 gair ac mae’n debygol y bydd y penodiad yn para 2 flynedd.

8. Dyddiadau’r cyfarfodydd nesaf.

- Dydd Llun 26 Ionawr 2026, 2pm - 4pm dros Teams.
- Dydd Llun 22 Mehefin 2026 neu 29 Mehefin 2026 (i’w gadarnhau), 2pm - 4pm ar-lein.

COFIANT GWRANDAWIAD Y CADEIRYDD/BRIFFIO AELOD O'R PWYLLGOR

Y broses

1. Pwysig peidio â gwyro o'r broses rydyn ni wedi dewis ei fabwysiadu
2. Mae'r broses yn pennu beth allwn ni ei wneud a phryd a phwy all siarad a phryd
3. Nid heddiw yw'r amser i gwestiynu/beirniadu'r broses – byddwn yn adolygu tro arall

Cwestiynau/Sylwadau

4. Bydd pawb yn cael cyfle i siarad ar yr adeg briodol yn y broses
5. Pwysig peidio ag atal tystion sy'n rhoi tystiolaeth / siaradwyr sy'n gwneud cyflwyniad
6. Gwnewch nodyn o unrhyw beth rydych chi am ofyn cwestiwn amdano fel nad ydych chi'n ei anghofio pan ddaw'r cyfle i ofyn cwestiynau
7. Gwnewch yr holl sylwadau/cwestiynau drwy'r Cadeirydd ar adeg briodol yn y gwrandawiad (oni bai am eglurhad syml e.e. ailadroddwch gan nad ydych wedi clywso)
8. Oes gennych chi eich bwndel? Wrth ofyn cwestiynau/gwneud sylwadau, mae'n ddefnyddiol cyfeirio at rif y dudalen a'r paragraff

Camau/gwneud penderfyniadau

9. Peidiwch â rhoi eich barn ar euogrwydd/diniweidrwydd yn ystod y rhan gyhoeddus o'r gwrandawiad a chyn i chi glywed yr holl dystiolaeth/cyflwyniadau sy'n ymwneud â phob cam
10. Byddwn ond yn mynd ymlaen trwy gamau os yw pob cam wedi'i brofi
11. Penderfyniadau a wneir ar gydbwysedd tebygolrwydd – nid y tu hwnt i amheuaeth resymol
12. Bydd penderfyniadau/trafodaethau yn cael eu gwneud mewn sesiynau preifat
13. Bydd y penderfyniad a roddir ar ddiwedd y gwrandawiad a bydd rhesymau ysgrifenedig llawn yn dilyn
14. Pwysig eich bod chi'n rhoi rhesymau/tystiolaeth eich barn fel y gall eraill ddeall
15. Caniateir penderfyniadau mwyafrif
16. Nid yw'r Swyddog Cynghori/Swyddog Monitro yn cymryd rhan mewn unrhyw bleidlais.

Cyhuddiadau/Ffeithiau

17. Bydd angen ystyried pob cyhuddiad/ffaith yn unigol

Ar ddechrau'r Gwrandawiad

1. Darllenwch ragarweiniad arferol y Pwyllgor (ynglŷn â recordio/cyfarfod dwyieithog ac ati)
2. Cyflwyno aelodau a swyddogion sy'n bresennol
3. Nodwch y dyddiad / p'un a yw diwrnod 1 neu 2 ac ati / a phwy sy'n ymwneud â phwy sy'n gwrandawiad
4. Gwiriwch fod unrhyw addasiadau unigol y gofynnwyd amdanynt wedi'u bodloni
5. Gall gwrandawiadau fod yn straen/angen canolbwyntio, trefnu seibiannau a gwahodd yr Aelod i ofyn a oes angen egwyl

TG / Recordio

1. Cynghorwch bawb am ddefnydd priodol o TG – mude/camera on/hysbysu unrhyw broblemau cyn gynted ag ati.
2. Nodwch a yw'r gwrandawiad yn cael ei recordio/ffrydio'n fyw

Tystion

3. Os yw'r gwrandawiad yn gyhoeddus, efallai y caniateir i dystion aros ar ôl rhoi tystiolaeth

Y wasg a'r cyhoedd

1. Efallai y bydd angen gwahardd y cyhoedd neu'r wasg o'r gwrandawiad neu rannau ohono
2. Hysbysu unrhyw gyhoeddus/wasg sy'n bresennol na chaniateir iddynt siarad/cyfrannu

Tystiolaeth

1. Os codir unrhyw dystiolaeth neu fater newydd y gellid bod wedi cael ei godi cyn y gwrandawiad, y rhagdybiaeth fydd na fydd yn cael ei ganiatáu oni bai bod rheswm da dros wneud hynny.
2. Os bydd yr Aelod yn cwestiynu unrhyw dystiolaeth heb roi rhybudd ymlaen llaw bydd y Pwyllgor yn penderfynu a ddylid caniatáu tystiolaeth newydd a/neu fwrw ymlaen â'r gwrandawiad

Symud ymlaen yn absenoldeb

3. Penderfynu a oes rheswm da i'r gwrandawiad fynd rhagddo yn absenoldeb unrhyw barti, yn seiliedig ar resymau a gynigir dros unrhyw absenoldeb ac os yw'n fodlon bod yr holl bartïon wedi'u hysbysu'n briodol am ddyddiad y gwrandawiad. Fel arall, i ohirio'r gwrandawiad.
4. Gwneud trefniadau i waredu'r mater yn deg, rhag ofn bod y Pwyllgor yn fodlon nad yw unrhyw barti (ar ôl derbyn tystiolaeth feddygol) yn gallu mynychu ac yn debygol o beidio â mynychu am amser hir.

Sancsiynau

1. Nid oes angen cymryd unrhyw gamau mewn perthynas â'r methiant i gydymffurfio â'r Cod Ymddygiad
2. Dylid cyhuddo'r Aelod
3. Dylai'r Aelod gael ei atal neu ei atal dros dro'n rhannol rhag bod yn aelod neu aelod cyfetholedig o'i awdurdod am gyfnod nad yw'n hwy na chwe mis.
4. Nid yw'n rhwym gan Ganllawiau Sancsiynau APW ond mae'n ddogfen ddefnyddiol i'r Pwyllgor

Penderfyniad ysgrifenedig i gynnwys y canlynol

1. Pwy oedd yn bresennol
2. Os nad oedd yr Aelod yn bresennol ond bod y gwrandawiad yn mynd rhagddo yn absenoldeb, nodwch y rhesymau dros y penderfyniad i barhau yn absenoldeb.
3. Nodwch a siaradodd yr Aelod/cynrychiolydd yn y Gwrandawiad ai peidio
4. Crynhoi'r dadleuon a wnaed gan yr holl bartïon
5. Nodwch pa ffeithiau o'r achos a ddadleuwyd/heb eu dadlau yn y gwrandawiad
6. Esboniwch pa wybodaeth/dystiolaeth rydych chi wedi'i hystyried wrth ddod i benderfyniad a faint o bwysau rydych chi wedi'i roi iddo
7. Os oes unrhyw dystiolaeth a gyflwynwyd ar y diwrnod, nodwch a gafodd ei dderbyn ai peidio a'r rhesymau pam
8. Peidiwch â chyfuno materion/honiadau yn eich rhesymu e.e. bwlio ac aflonyddu – mae'r rhain yn bethau gwahanol.
9. Rhowch resymau ar wahân dros bob penderfyniad/honiadau

10. Nodi pa doriadau o'r Cod rydych chi'n eu hystyried wedi digwydd a'r dystiolaeth a ystyriwyd wrth wneud y penderfyniad hwnnw
11. Os nad yw'r Aelod bellach yn y swydd, esboniwch pa sancsiynau y byddech wedi eu cymhwyso pe baent yn dal i fod yn y swydd
12. Gwnewch nodyn a ydych wedi ystyried canllawiau sancsiynau APW ai peidio ac os felly, pa rannau
    - Identify anything of note that happened at the hearing e.g. upset/disruption

CYNGOR SIR Y FFLINT
CAIS AM GOLLYNGIAD I'R
PWYLLGOR SAFONAU

	Rhowch y manylion fel y disgrifir mewn italig yn y golofn gyntaf yn y golofn hon
Enw'r Cynghorydd *Dy enw. Dylid gwneud pob cais ar wahân.*	
Cyfeiriad *Eich cyfeiriad cartref.*	
Enw'r Cyngor *O ba Gyngor ydych chi'n aelod?*	
Ward *Y ward rydych chi'n ei gynrychioli.*	
Eitem y ceisir gollyngiad ar ei gyfer *Gyda pha fater ydych chi'n dymuno bod yn rhan ohono?*	
Lefel y Gollyngiad a geisir (e.e. siarad yn unig neu siarad a phleidleisio) *Efallai yr hoffech geisio gollyngiad ar gyfer yr opsiynau a ddisgrifir yn y golofn gyferbyn. Ticiwch bopeth sy'n berthnasol.*	☐ *I ysgrifennu at neu siarad â swyddogion;* ☐ *Ysgrifennu, siarad a/neu ateb cwestiynau yng nghyfarfodydd y Cyngor/Pwyllgor;* ☐ *Aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw ddadl;* ☐ *I bleidleisio (nodwch pa gyfarfodydd e.e. cyfarfodydd y Cyngor, Pwyllgor Cynllunio ac ati)*
Paragraff perthnasol y gofynnir am Gollyngiad oddi tano (Gweler drosodd)	
Manylion y buddiant rhagfarnllyd *Dylai hyn fod yn esboniad byr o'r holl ffeithiau perthnasol am sut mae eich diddordeb yn codi a pha mor arwyddocaol y gallai fod. Mae'r cwestiynau yn brydlon nid rhestr gynhwysfawr:* *Sut mae eich diddordeb yn codi? A fydd y busnes dan drafod yn effeithio ar eich lles, eich sefyllfa ariannol, eich teulu, ac ati?* *Pa rolau neu aelodaeth eraill ydych chi'n eu dal sy'n arwain at ddiddordeb?* *A fyddwch chi'n elwa yn bersonol o'r busnes dan drafod neu a yw eich diddordeb yn unig o wasanaeth cyhoeddus?*	
Manylion unrhyw Swydd o gyfrifoldeb/rheolaeth a gynhelir ar y Cyngor (e.e. Cadeirydd/Is-gadeirydd)	

Llofnodi:	**Dyddiad:**

Amgylchiadau pan all Pwyllgor Safonau roi gollyngiad

Mae Rheoliadau y Pwyllgor Safonau (Rhoi Gollyngiad) (Cymru) 2001 (fel y'u diwygiwyd) yn pennu y caiff Pwyllgor Safonau'r Cyngor roi rhyddhad o dan Adran 81(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 pan fo:

(a) mae gan ddim llai na hanner Aelodau'r Cyngor neu Bwyllgor o'r Cyngor (yn ôl y digwydd) y mae'r busnes i'w ystyried wedi buddiant sy'n ymwneud â'r busnes hwnnw;

(b) mae gan ddim llai na hanner yr Aelodau o Weithrediaeth y Cyngor (h.y. yr Arweinydd a'r Cabinet) y mae'r busnes i'w ystyried ganddo fuddiant sy'n ymwneud â'r busnes hwnnw ac mae naill ai paragraff (ch) neu (d) hefyd yn gymwys;

(c) byddai anallu aelodau i gymryd rhan yn amharu ar gydbwysedd gwleidyddol y Cyngor, neu unrhyw un o'i bwyllgorau y mae'r busnes i'w ystyried, i'r fath raddau y byddai'r canlyniad yn debygol o gael ei effeithio;

(ch) mae natur buddiant yr Aelod yn fath fel na fyddai cyfranogiad yr Aelod yn y busnes y mae'r buddiant yn ymwneud ag ef yn niweidio hyder y cyhoedd yn cynnal busnes y Cyngor;

(d) mae'r diddordeb yn gyffredin i'r Aelod a chyfran sylweddol o'r cyhoedd yn gyffredinol;

(dd) mae cyfranogiad yr Aelod yn y busnes y mae'r buddiant yn ymwneud ag ef yn cael ei gyfiawnhau gan rôl neu arbenigedd penodol yr Aelod;

(e) mae'r buddiant cofrestradwy yn ymwneud â busnes, sydd i'w ystyried gan Bwyllgor Trosolwg a Chraffu y Cyngor, ac nad yw buddiant yr Aelod yn fuddiant ariannol/ariannol;

(f) mae'r busnes yn ymwneud â chyllid neu eiddo sefydliad gwirfoddol y mae'r Aelod yn aelod o'i bwyllgor rheoli neu'r bwrdd ac nad oes gan yr Aelod unrhyw fuddiant arall yn y busnes hwnnw, ar yr amod na fydd unrhyw rhwymediad yn ymestyn i gymryd rhan mewn unrhyw bleidlais mewn perthynas â'r busnes hwnnw; neu

(ff) ymddengys i'r Pwyllgor Safon fod er budd trigolion ardal y Cyngor y dylid dileu'r anabledd; neu

(g) mae'n ymddangos i'r pwyllgor fel arall yn briodol i roi gollyngiad.

Hawl i apelio

PDC / APW PANEL DYFARNU CYMRU ADJUDICATION PANEL FOR WALES

Y pŵer

• wedi'i ddylunio i atal ceisiadau heb deilyngdod i apelio penderfyniadau'r pwyllgor safonau

• mae'r cais ar gyfer yr Arlywydd (a all ddirprwyo i aelod cyfreithiol arall)

• Y sail statudol yw Rheoliadau Gorchymyn Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Gollyngiadau ac Atgyfeirio) (Cymru) (Diwygio) 2016 Rhif 85 (W.39)

• Prawf yw "a oes gan yr apêl, neu ran ohoni ragolwg rhesymol o lwyddiant" - cymryd achos y Cynghorydd ar ei uchaf, sy'n tybio bod fersiwn y Cynghorydd yn gywir, ac eithrio ei fod wedi cael ei anghytuno'n derfynol, heb ei gefnogi o gwbl drwy ddadl neu dystiolaeth resymol, neu'n cael ei ystyried yn rhesymol i fod yn honiadau ffansïol.

• wedi'i wneud ar y papurau (mae gwrandawiad yn bosibl os yw amgylchiadau arbennig yn nodi bod gwrandawiad yn ddymunol) - penderfyniad APW05 a'r pwyllgor safonau. Dim cyfranogiad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru na'r pwyllgor. Newid i'r broses yn y dyfodol?

• Nid oes modd apelio, ac eithrio adolygiad barnwrol.

Pwyntiau i'w hystyried

- Mae’r rhesymau dros beth mae’r pwyllgor yn ei benderfynu’n allweddol - esboniwch

- Beth ddigwyddodd yn y gwrandawiad?

- Canllawiau ar Gosbau - a chofiwch, gall PDC argymell cynnydd…

- Yn gyffredinol gellir trafod cosbau (tri chaniatâd yn cael eu gwrthod yn hanesyddol)

Problemau posib ar gyfer y pwyllgor safonau

- Rhagfarn? Gan y pwyllgor neu'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
- Dim neu ychydig iawn o resymu o ran penderfyniad y pwyllgor safonau e.e. bwlio neu aflonyddu
- Dim esboniad o ran beth oedd y ddadl flaenorol neu beth ddigwyddodd
- Ffeithiau y cytunwyd neu anghytunwyd arnynt - cofnodwch yn ofalus
- Os yw Cynghorydd wedi ymddiswyddo, dweud beth fyddech wedi'i wneud petaent yn parhau yn y swydd
- Cynghorydd yn absennol o gyfarfod pwyllgor
- swyddogion monitro yn gofyn i'r PDC am gyngor (cofiwch nid oes modd i ni roi amser ychwanegol na chyngor)